

Voltak

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXII. évfolyam, 18. szám, 2018. május 4.

Zoltán Gábor: Szomszéd. Orgia előtt és után. Kalligram Kiadó, Budapest, 2018, 392 oldal, 3999 Ft

Korábbi (például a 2000-ben, a *Holmiban* és a *Kalligramban*) megjelent közléseiből tudhatjuk, hogy Zoltán eleinte olyan önéletrajzi jellegű regényt akart írni, amely a *Véresmajor* címet viselte volna. Noha ez a lidércesen bombasztikus összetett szó még csak nem is szerepel a könyvben - ellenben olvashatjuk helyette például a rosszízű „Judapest” kifejezést a 13-14. oldalon. És talán éppen az ehhez hasonló antiszemita szóviccek és nyelvi lelemények visszataszító népi hagyománya miatt sem kerülhettek a szövegtérbe olyan stilárisan-etikailag kétes helyi értékű szavak, mint amilyen a „Véresmajor”. Ráadásul nem is lett önéletrajzi mű a témából. Viszont megszületett az 1944-45 telén a Városmajorban játszódó, borzalmas tárgyához illő címet viselő regény, az *Orgia* - és éppen ez a kellemetlenül kegyetlen szó szerepel most a jóval semlegesebb hangzású és jelentésű *Szomszéd* alcímében: *Orgia előtt és után*. Az „előtt” és „után” viszonzszavai pedig kettős jelentést hordoznak: egyrészt a vegyes műfajú könyvben szó esik a második világháború végén tomboló nyilas „orgia” előzményeiről és következményeiről (a koholt vérvád Tiszaeszlárjától a „soros disznó”-val kedélyesen viccelődő politikus Jászapátijáig); másrészt megismerkedhetünk az *Orgia* (keletkezéstörténeti) előzményeivel és (hatástörténeti) következményeivel is.